

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/79/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200410
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8016200410.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci žalobcu: Z. M., bytom P. XXX, XX-XXX P., U. D., právne zastúpeného: V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, 010 01 Žilina, Slovenská republika, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti: A. V. Q., bytom P. č. XX, XX-XXX, Poľská republika, právne zastúpená: V4 Legal, s.r.o. so sídlom Tvrdého č. 4, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 45451-2/2013-BA, zo dňa 06.12.2013, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č.k. 11Scud/3/2016-191 z 18. apríla 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 11Scud/3/2016-191 z 18. apríla 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 11Scud/3/2016-191 z 18. apríla 2017 zrušil rozhodnutie žalovanej č. 45451-2/2013-BA zo dňa 06.12.2013 (preskúmané rozhodnutie) a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č.k. 700-4160-56/2013-SL z 08.08.2013, ktorým rozhodla, že žalobcovi ako zamestnancovi zaniklo nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti dňom 01.05.2013.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že vykonanou fyzickou kontrolou u zamestnávateľa zistila, že zamestnávateľ žalobcu A. V. Q. - EUROPROFIT je tzv. schránkovou firmou a na území Slovenskej republiky nedochádza k reálnemu výkonu činnosti jeho zamestnancov. V súlade s čl. 13 ods. 5 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „základné nariadenie“) sa zamestnanec účastníka konania bude považovať za osobu, ktorá vykonáva všetky svoje činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba

a ktorá získava celý svoj príjem v členskom štáte, ktorého legislatíva bola určená v súlade so základným nariadením v spojení s vykonávacím nariadením, t. j. v Poľskej republike. Zároveň poukázala na ust. § 172 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z. a uviedla, že konanie vo veci vzniku, prerušenia a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch je nedávkové konanie, ktoré podľa § 184 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. môže začať aj z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne.

3. Preskúmané rozhodnutie bolo doručené na adresu trvalého bydliska žalobcu dňa 30.12.2013. Podľa podpisu na poštovej doručenke zásielku prevzal D., brat žalobcu.

4. Žalobou doručenu súdu 30.05.2016 sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanej doručiť žalobcovi preskúmané rozhodnutie. Zároveň žiadal odložiť vykonateľnosť prvostupňového rozhodnutia. Alternatívne žiadal zrušiť preskúmané rozhodnutie žalovanej a vrátiť jej vec na ďalšie konanie. Namietal, že žalovaná sa iba formálne vysporiadala so zistením skutkového stavu veci a preskúmané rozhodnutie prakticky neodôvodnila. Nedôsledné vysporiadanie sa s individuálnou situáciou žalobcu je nedostatočné a nezákonné, odporujúce požiadavke na riadne zistenie skutočného stavu veci a na riadne odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia. Ďalej poukázal na procesné pochybenie v konaní pred žalovanou v tom, že žalovaná nedoručila preskúmané rozhodnutie žalobcovi do vlastných rúk, čím mu mala byť odňatá možnosť uplatniť si svoje právo - včas podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia súdom.

5. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe poukázala na to, že v zmysle § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z.) sa rozhodnutie o vzniku, resp. zániku poistenia neoznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk, vzhľadom k čomu bolo preskúmané rozhodnutie riadne doručené, aj keď ho prevzala osoba žijúca v spoločnej domácnosti so žalobcom. Z tohto dôvodu navrhla, aby správny súd konanie zastavil. K námietkam obsiahnutým v žalobe uviedla, že kontrolou v dňoch od 02.05.2012 do 31.01.2013 a následne ani druhou kontrolou zo dňa 07.08.2013 nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky a ani podmienky splnenia registrovaného sídla zamestnávateľa.

6. K žalobe sa vyjadrila aj zúčastnená osoba, ktorá súhlasila so skutkovými a právnymi tvrdeniami obsiahnutými v žalobe. Poukázala na uznesenia krajských súdov, v ktorých správne súdy uložili žalovanej povinnosť doručiť napadnuté rozhodnutia a súčasne odložili vykonateľnosť.

7. V písomnom ospravedlnení neúčasti na pojednávaní 18.04.2017 žalobca poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej boli zrušené rozhodnutia žalovanej z dôvodu, že žalovaná bez zákonného dôvodu predčasne posudzovala existenciu sociálneho poistenia v zmysle právnych predpisov Slovenskej republiky bez toho, aby bola slovenská legislatíva záväzne určená koordinačnými nariadeniami ustanoveným postupom a nimi určeným príslušným orgánom za uplatniteľnú.

8. Krajský súd považoval žalobu za včas podanú vzhľadom k tomu, že sa nestotožnil s názorom žalovanej, že preskúmané rozhodnutie nebola povinná doručiť do vlastných rúk a aplikoval § 25 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) s čl. 4 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku. Uložiť žalovanej povinnosť doručiť preskúmané rozhodnutie žalobcovi považoval za neefektívne a nehospodárne. Krajský súd ďalej popísal zistenia z administratívneho spisu a dospel k záveru, že z neho nie je možné zistiť tvrdenie žalovanej, že poľská inštitúcia sociálneho poistenia ZUS určila, že na žalobcu sa vzťahuje slovenská legislatíva v oblasti sociálneho zabezpečenia, pretože takýto dôkaz v spise chýba. Nie je teda možné v zmysle citovaných článkov ustáliť, či išlo o predbežné určenie alebo určenie len na určitú dobu. Záver žalovanej, že zamestnávateľka žalobcu je schránkovou firmou, je nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnený, pretože podľa názoru krajského súdu z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že žalovaná akcentovala predovšetkým také skutočnosti, ktoré svedčia v neprospech zamestnávateľky žalobcu, a to bez prihliadnutia na špecifický charakter práce žalobcu. Z obsahu záznamov, ktoré sú pripojené v administratívnom spise, v žiadnom prípade nevyplýva, že by žalovaná prostredníctvom Sociálnej poisťovne, pobočky v Starej Ľubovni reálne v teréne vykonávala kontrolu reálnej činnosti žalobcu ako zamestnanca zamestnávateľa A. V. Q. - EUROPAPROFIT.

9. Po preskúmaní postupu a rozhodnutia žalovanej krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej je predčasné, bolo vydané na základe nedostatočne zisteného stavu veci a je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, a preto podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d/, e/ a f/ SSP rozhodnutie žalovanej zrušil.

10. Proti uvedenému rozsudku podala kasačnú sťažnosť žalovaná z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP. Zopakovala svoj názor, že zamestnávateľ žalobcu nespĺňa kritériá registrovaného sídla a že nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky. Zopakovala zistenia z kontroly vykonanej u zamestnávateľa žalobcu a uviedla, že dôkazné bremeno leží nielen na nej, ale aj na žalobcovi a jeho zamestnávateľovi. V závere poukázala na to, že krajský súd sa v rozsudku nezaoberal tým, že žaloba bola podaná oneskorene. Taktiež namietala priznanie trov konania žalobcovi a žiadala rozsudok zmeniť tak, že žalobu zamietajú, prípadne ho zrušujú.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) napadnutý rozsudok krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

12. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

13. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) nepriznání dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie,1) o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

14. Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

15. Podľa § 179 ods. 1 SSP, ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

16. Podľa § 250b ods. 1 O.s.p. platného a účinného ku dňu podania žaloby žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zameškanie lehoty nemožno odpustiť.

17. Podľa § 250b ods. 1 O.s.p., ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správne orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonaní pokynu súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí.

18. Podľa § 491 ods. 1 SSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

19. Podľa § 97 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

20. Podľa § 98 ods. 1 písm. d/ SSP správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene.

21. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

22. Žalobca podal správnu žalobu proti preskúmanému rozhodnutiu žalovanej tvrdiac, že toto rozhodnutie mu nebolo doručené. V žalobe uviedol, že daný podpis nekorešponduje s menom a priezviskom žalobcu. V administratívnom spise žalovanej sa nachádza založená doručenka, podľa ktorej napadnuté rozhodnutie bolo doručené dňa 30.12.2013 D. s poznámkou, že ide o brata adresáta. Doručenka má povahu verejnej listiny a údaje v nej podpísané sa pokladajú za pravdivé, pokiaľ nie je konkrétnymi skutočnosťami preukázaný opak. Bez ohľadu na skutočnosť, či napadnuté rozhodnutie bolo doručené žalobcovi alebo osobe, ktorá s ním žije v jednej domácnosti, bolo preskúmané rozhodnutie dňa 30.12.2013 riadne doručené a teda 31.12.2013 začala plynúť dvojmesačná zákonná lehota na podanie správnej žaloby.

23. Zákon č. 461/2003 Z. z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk stanovuje § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z.

24. Napadnuté rozhodnutie žalovanej nie je rozhodnutím o poistnom, ako to uviedol v rozsudku krajský súd, ale rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje. Kasačný súd sa nestotožňuje s názorom krajského súdu, že zákon nerozlišuje pojmy ako platenie poistného, vznik poistného, zánik poistného a používa všeobecný termín o poistnom.

25. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia, či neexistencia samotného poistného vzťahu. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. V takomto prípade však musí byť celkom zrejmé a nepochybné, že povinné sociálne poistenie vzniklo a trvalo, resp. stále trvá. Právnou otázkou, o ktorej sa rozhoduje takýmto rozhodnutím je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z. z. povinný platiť a odvádzať.

26. Odlišnosť oboch právnych inštitútov je zrejmá tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z. z., keď § 172 ods. 5 uvedeného zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v inom bode, že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

27. Ide celkom zjavne o odlišné právne inštitúty, pričom zákon nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia doručovanie do vlastných rúk. Uvedený záver vyplýva z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu, napr. uznesenia sp. zn. 9Sžsk/12/2018, 9Sžsk/14/2018, 9Sžsk/79/2018.

28. Vzhľadom na argumentované skutočnosti je potrebné konštatovať, že žalobcovi bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 45451-2/2013-BA z 06.12.2013 riadne doručené 30.12.2013. Na prípad žalobcu preto nie je aplikovateľné ust. § 250b ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Nemožno ho považovať ani za opomenutého účastníka podľa ustanovenia § 179 ods. 1 SSP.

29. Za daných okolností pre nesplnenie procesnej podmienky mal krajský súd žalobu doručенú súdu 30.05.2016 ako oneskorene podanú s poukazom na § 98 ods. 1 písm. d/ SSP odmietnuť.

30. Vzhľadom na uvedené kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu v Prešove č.k. 11Scud/3/2016-191 z 18. apríla 2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní krajský súd opätovne rozhodne, pričom právnym názorom vyjadreným v tomto rozsudku, je viazaný. Zároveň s poukazom na ust. § 467 ods. 3 SSP rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

31. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.